

PSEUDUNIO AURICULARIUS: HET KAN VERKEREN

door

H.K. Mienis

De laatste tijd is opvallend veel aandacht geschonken aan de voormalige en huidige verspreiding van de Rivierparelmossel *Pseudunio auricularius* (Spengler, 1793) (ook wel *Margaritifera auricularia* genoemd). Een inventarisatie van exemplaren aanwezig in museumcollecties werd onlangs gepubliceerd door Araujo & Ramos (2000; hierin ook een goed overzicht van de meest recente literatuur op dit gebied). Dit onderzoek heeft onder meer aan het licht gebracht dat het heel slecht gaat met deze imposante soort en dat deze parelmossel op het punt staat om uit de fauna van Europa te verdwijnen. Alleen in het Ebro-bassin in Spanje komen nog levende Rivierparelmossels voor in Europa.

Helaas ontbreekt in de studie van Araujo & Ramos enige informatie over de grootte van vroegere populaties. Is de Rivierparelmossel altijd een zeldzame verschijning geweest of kwam hij hier en daar heel algemeen voor?

In het door hen gepubliceerde overzicht worden een vijftal exemplaren genoemd uit de rivier de Charente, Département de la Charente, Frankrijk, die aanwezig zijn in de collectie van het museum in Parijs. Een meer precieze lokatie ontbreekt, maar waarschijnlijk handelt het hier om de exemplaren, die in 1903 door De Rochebrune aan het museum in Parijs werden geschonken. Deze exemplaren werden in de Charente verzameld tussen Angoulême en Cognac (De Rochebrune, 1904). In deze kleine publikatie (zie ook voetnoot) geeft hij echter nog enkele pikante bijzonderheden over een lokale exploitatie van deze Rivierparelmossel: 'De schelpen worden gezocht voor hun parels en parelmoer. Een grote knopenfabriek in Lhoumeau, een buitenwijk van Angoulême, maakt uitsluitend gebruik van deze parelmossels' (vrije vertaling, HKM). Uit deze gegevens blijkt overduidelijk dat in het begin van de 20ste eeuw deze soort nog heel algemeen levend voorkwam in de Charente, want anders had men daar onmogelijke een knopen-industrie op kunnen baseren.

Voetnoot: Ofschoon de publikatie van De Rochebrune (en de twee nieuwe soorten: *Unio yliscerus* en *Anodonta bouvieri*, die daarin beschreven worden door A. Locard) geciteerd wordt in de Zoological Record, is zij over het hoofd gezien door Germain (1931). Hij vermeldt *A. bouvieri* als een manuscriptnaam van A. Locard bij een monster afkomstig van 'Environs de Bourg (Ain)' en aanwezig in de collectie in Parijs. Haas (1940) was bekend met de beschrijving van *A. bouvieri* maar citeerde als auteur De Rochebrune. Germain (1931) noch Haas (1940) maken gewag van *Unio yliscerus*. Vooral wat Haas betreft, is dat een vreemde zaak daar het artikel van De Rochebrune, dat ik voor deze notitie heb geraadpleegd, afkomstig is uit zijn overdrukkenverzameling.

Summary

Pseudunio auricularia: things will take a turn. The freshwater pearl mussel *Pseudunio auricularius* (Spengler, 1793) is on the brink of extinction in Europe (Araujo & Ramos, 2000). Few data concerning former population-size are known, but according to De Rochebrune (1904) a button-industry was based solely on the presence of this species in the river Charente, in Lhoumeau, a suburb of Angoulême, Département de la Charente, France. In a footnote attention is paid to two mussel species described by A. Locard in De Rochebrune's publication: *Unio yliscerus* and *Anodonta bouvieri*.

Literatuur

Araujo, R. & M.A. Ramos, 2000. A critical revision of the historical distribution of the endangered *Margaritifera auricularia* (Spengler, 1782) (Mollusca: Margaritiferidae) based on museum specimens. *Journal of Conchology*, 37(1): 49-59.

- De Rochebrune, A.-T., 1904. Sur une collection d'Unionidae du Département de la Charente. Bulletin du Muséum d'Histoire Naturelle, Paris, (1903) 9(8): 388-393.
- Germain, L., 1931. Mollusques terrestres et fluviatiles. Faune de France, 22: 1-897, I-XIV, plt. 1-26. Paul Lechevalier, Paris.
- Haas, F., 1940. A tentative classification of the Palearctic Unionids. Zoological Series of Field Museum of Natural History, 24 (11): 115-141.

Adres van de auteur:
National Mollusc Collection; Berman Building
Department of Evolution Systematics & Ecology
Hebrew University; 91904 Jerusalem; Israël
E-mail 1: mienis@hotmail.com; E-mail 2: mienis@netzer.org.il